

Nordisk Forening for Leksikografi
Generalforsamling 22. maj 2015, København
Årsberetning

0. Indledning

”Nordisk forening for leksikografi (NFL) er en faglig forening av nordiske leksikografer som har til formål å utvikle praktisk og vitenskapelig ordboksarbeid i Norden og å fremme nordisk samarbeid om leksikografi. Foreningen ble stiftet i Oslo i 1991 i forbindelse med den første Konferanse om leksikografi i Norden.”

”§ 2 Foreningens formål er å arbeide for å utvikle praktisk og vitenskapelig ordboksarbeid i Norden, og å fremme nordisk samarbeid om leksikografi.”

fra: <http://sprogkoordinationen.org/aktoerer/nfl/om-nfl/>

Jeg skal i det følgende berette om foreningens aktiviteter siden sidste generalforsamling. Foreningens aktiviteter har ikke ændret sig væsentligt siden stiftelsen i 1991: NFL afholder et symposium hvert år – med efterfølgende udgivelse af et bind af tidsskriftet LexicoNordica. Og hvert andet år afholdes en konference – med efterfølgende udgivelse af en konferencerapport i serien Nordiske Studier i Leksikografi. Vi nærmer os afslutningen på den 13. konference, denne gang afholdt i København.

Men den verden som NFL er en del af, har forandret sig og forandrer sig stadig. Det gælder fagligt: Leksikografien har udviklet sig kraftigt, fra papirordbøger til elektroniske ordbøger og udnyttelse af tekstkorpora m.v. Og det gælder administrativt: NFL kunne i starten nyde godt af et nært samarbejde med Nordisk sprogsekretariat i Oslo som påtog sig foreningens sekretariatsfunktioner og var medarrangør af de nordiske leksikografikonferencer. Dette privilegium har foreningen ikke længere. I 1997 blev det nordiske sprogsamarbejde omorganiseret, og siden har NFL nydt godt af et samarbejde med Nordens språkråd og senest Nordisk Sprogkoordination. Men NFL har ikke nogen officiel status inden for dette samarbejde og må selv finansiere sin administration og sine aktiviteter. Administrationen er ikke ubetydelig i og med at NFL's aktiviteter har institutionskarakter, også størrelsesmæssigt. Men NFL har ikke en institution i ryggen, og det arbejde som lægges i NFL kan heller ikke altid eller uden videre udføres inden for de aktives almindelige arbejdstid.

Det er godt med udfordringer, og det er nødvendigt at udvikle sig, også for NFL. Det gælder både fagligt og administrativt. Arbejdet i NFL skulle gerne centrere sig omkring de faglige aktiviteter, men i de senere år har arbejdet med at løse de administrative udfordringer taget forholdsmæssigt meget tid i bestyrelsen. Det er derfor vigtigt at tænke kreativt på dette punkt og gribe de muligheder der viser sig, så foreningen kan bevare fokus på det indholdsmæssige: det faglige, netværksdelen – og det nordiske.

Denne årsberetning vil fortælle om NFL's aktiviteter siden sidste generalforsamling i august 2013. Spørgsmål om NFL's udfordringer og fremtid vil blive berørt undervejs, og de vil også blive taget op som særskilte punkter senere på generalforsamlingen. Der er desuden blevet uddelt et evalueringsskema ved denne konference, som jeg vil opfordre til at man udfylder og afleverer eller sender ind til NFL (hovmark@hum.ku.dk)

1. NFL's bestyrelse: medlemmer og aktivitet

På generalforsamlingen i Oslo d. 16. august 2013 blev følgende bestyrelse valgt:

Henrik Hovmark, Danmark, formand (valgt 2013)

Caroline Sandström, Finland, næstformand (valgt 2009)

Pär Nilsson, Sverige, sekretær (valgt 2013)

Jan Hoel, Norge, kasserer (valgt 2009)

Þórdís Úlfarsdóttir, Island, bestyrelsesmedlem, webmaster (valgt 2013)

Åse Wetås, Norge, suppleant (valgt 2009)

Zakaris Svabo Hansen, Færøerne, suppleant (valgt 2011)

Bestyrelsen har holdt et konstituerende møde umiddelbart efter seneste generalforsamling samt to ordinære møder, et ved symposiet i 2014 og et umiddelbart inden konferencen i 2015. Derudover har formand (næstformand og sekretær) haft møde med LexicoNordicas to hovedredaktører ved symposierne for at evaluere og for at diskutere praktiske spørgsmål, publikationsstrategi, ansøgninger og fremtid. Formanden og LexicoNordicas ene hovedredaktør Henrik Lorentzen har ligeledes haft en række møder med administratoren af Digitaliseringsprojektet Dansk Sprognævn, med grafiker Laurids Kristian Fahl og med firmaet Rosendahls. Formanden har endvidere haft en række møder med den nye Sprogkoordination, primært vedrørende hjemmeside. Formanden har også haft kontakt med grafiker i forbindelse med udarbejdelse af logo og banner til Digitaliseringsprojektet, og med softwarefirma i forbindelse med redigering af den nye hjemmeside og tilbud på administration via denne hjemmeside. Endelig har bestyrelsen været i løbende kontakt via e-mail og diskuteret løbende spørgsmål.

2. NFL's økonomi

NFL's økonomi er i alt væsentligt uændret, og foreningen har en god reserve. Indtægterne fra medlemskontingenter er imidlertid vigende, og NFL's aktiviteter er stadig helt afhængige af fondsstøtte, først og fremmest fra Nordplus Nordiske Sprog.

Kravene til at opnå støtte fra Nordplus og andre fonde er imidlertid blevet skærpet, både formelt og med hensyn til ansøgningskriterier, og man må regne med at skulle gøre en indsats for at evaluere, udvikle og målrette NFL's aktiviteter for at opnå fortsat støtte.

Derudover må NFL regne med forskellige enkeltudgifter i de nærmeste år:

- nye administrationsløsninger

- ny publiceringsplatform
- revision af Nordisk leksikografisk ordbok

3. NFL's aktiviteter 2013-2015

Symposier – og LexicoNordica

Der er blevet afholdt to symposier. Symposiet i 2014 blev afholdt i januar på Lysebu i Oslo og havde temaet Stora ordböcker i Norden. Symposiet i januar 2015 blev afholdt på Schæffergården i København og havde temaet Sproglige varieteter i nordiske ordbogsresurser. Leksikografer og andre fagfolk fra alle de nordiske lande bidrog som vanligt til de to symposier. NFL modtog støtte fra Nordplus Nordiske Sprog til afholdelsen af symposierne i 2014 og 2015, og fra Fondet for dansk-norsk samarbejde til afholdelsen af symposiet i 2014.

Der er ligeledes blevet udgivet to numre af LexicoNordica med tematiske bidrag fra symposierne: LexicoNordica nr. 20 (2013) med temaet Leksikografi og lingvistisk i Norden, og LexicoNordica nr. 21 (2014) med temaet Stora ordböcker i Norden. NFL kunne atter glæde sig over støtte fra Nordplus Nordiske Sprog til udgivelsen af disse to publikationer.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke LexicoNordicas redaktion, dels de fem landeredaktører, dels hovedredaktørerne Emma Sköldberg og Henrik Lorentzen for en stor indsats i forbindelse med både symposium og udgivelse af LexicoNordica. Rikke Hauge takkes også for administrativ hjælp – og Laurids Kristian Fahl for layout og hjælp med distribution af LexicoNordica.

LexicoNordicas redaktion har i den forløbne periode taget fat på diskussioner omkring både symposiets og LexicoNordicas fremtidige form. Samme emne er blevet berørt i NFL's bestyrelse og på møder mellem NFL's formand og LexicoNordicas to hovedredaktører. For symposiets vedkommende har man i de senere år ønsket at gøre symposiet tilgængelig for en bredere kreds, ikke mindst NFL's egne medlemmer. Dette er stadig målet, og man har både overvejet nye måder at afvikle symposiet på – og nye typer aktiviteter, fx workshops. For LexicoNordicas vedkommende går overvejelserne naturligt nok især på om tidsskriftet fortsat skal udkomme på papir. Begge dele bliver taget op som et særskilt punkt på generalforsamlingen her i 2015 og i den evaluering som er blevet uddelt ved konferencen her i København.

Konferencer – og konferencerapport

13. Konference om Leksikografi i Norden blev afholdt i 19.-22. maj 2015 i København. Konferencen blev arrangeret af Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet i samarbejde med NFL. Arrangementskomitéen bestod af medarbejdere ved Afdeling for Dialektforskning (Ømålsordbogen).

For første gang havde NFL-konferencen denne gang et tema: Den digitale ordbogsbruger. Mange har deltaget med foredrag ved konferencen, både inden for og uden for temaet. NFL og arrangørerne gennemfører en evaluering af konferencen, herunder indførelsen af et tema.

Nordplus Nordiske Sprog skal igen takkes for generøs og nødvendig støtte, og vi er glade for at NFL dermed stadig kan bidrage til nordisk sprogforståelse. Ligeledes takkes Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet for støtte og stor administrativ hjælp.

Konferencerapporten fra den seneste konference i Oslo i 2013 udkom i 2014. Rapporten blev redigeret af Ruth Vatvedt Fjeld og Marit Hovdenak. Begge takkes for indsatsen. Rapporten blev udgivet med støtte fra Nordplus Nordiske Sprog, Språkrådet og Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo.

Revision af Nordisk leksikografisk ordbok

Bestyrelsen har diskuteret hvordan en revision af Nordisk Leksikografisk Ordbok kan gennemføres. Det praktiske arbejde er ikke sat i værk endnu, dels fordi bestyrelsen har været og stadig er optaget af arbejdet med andre, tidskrævende ting: Digitaliseringsprojektet, ny hjemmeside, research vedrørende fremtidig administration. Det vil også være naturligt at vente med at igangsætte en revision til foreningens publiceringsmodel og de tekniske muligheder i den forbindelse er afklaret. Bestyrelsen kan forhåbentlig tage fat på en revision i den kommende valgperiode.

4. Digitaliseringsprojektet

Digitaliseringsprojektet blev yderligere forsinket i den forløbne periode, men nærmer sig nu endelig sin afslutning. NFL's to skriftserier, LexicoNordica og Nordiske Studier i Leksikografi (konferencerapporterne) er nu tilgængelige på ojs.statsbiblioteket.dk – som søgbare pdf'er med mulighed for at søge på en række metadata. Der er også udarbejdet bannere med NFL's logo til begge serier. Både LexicoNordicas hovedredaktører, især Henrik Lorentzen, og grafiker Laurids Kristian Fahl takkes for indsatsen i denne forbindelse.

Det er meget glædeligt at foreningens publikationer på denne måde bliver tilgængelige for en større kreds – og at foreningens aktiviteter hermed også kan bidrage til nordisk sprogforståelse.

Det afsluttende arbejde i Digitaliseringsprojektet består i overvejelser over hvordan NFL's publikationer skal redigeres, udgives og publiceres i fremtiden. Research af forskellige løsningsmodeller samt en gennemgang af oplysningstyper i NFL's publikationer er blevet finansieret inden for Digitaliseringsprojektet, men konkrete løsninger skal finansieres på anden vis.

NFL vil gerne takke Anni Renner Mortensen på Dansk Sprognævn for godt samarbejde, omhu og venlig hjælpsomhed i forbindelse med Digitaliseringsprojektet.

5. NFL's administration

Bestyrelsen har siden sidste generalforsamling arbejdet med at finde en løsning på NFL's administration. NFL kan ikke forvente at finde en institutionel løsning, og det har indtil videre heller ikke været muligt at finde en person som ville være villig til at overtage det arbejde som hidtil har været udført af Rikke Hauge. Samtidig har de folk der udfører tillidshverv for NFL, i bestyrelsen, redaktion m.v., ofte svært ved at finde tid til en større arbejdsindsats. Der har derfor været fokus på at finde en løsning som er så smidig, let og tids- og arbejdsbesparende som muligt, og som vil gøre arbejdet i NFL mere overskueligt og overkommeligt.

Med hensyn til medlemsadministration, økonomi m.v. er der gode muligheder for at dette i fremtiden kan gøres ved hjælp af en webbaseret løsning der vil muliggøre indbetalinger direkte til en fælles konto fra alle nordiske lande. Efter at NFL's hjemmeside på den nye Sprogkoordination endelig blev færdig i efteråret 2014, har NFL fået et tilbud på udarbejdelse af medlemssider, tilmelding m.v. via denne side. Løsningen er imidlertid ikke billig og er heller ikke særlig fleksibel. En anden webbaseret løsning, baseret på billigere programmer, overvejes derfor.

Spørgsmålet om den administrative arbejdsbyrde i forbindelse med salg, distribution og opbevaring af bøger m.v. bør kædes sammen med spørgsmålet om hvorvidt NFL's publikationer fortsat skal udkomme på papir. Foreningen bør undgå administration af lagre af bøger i fremtiden.

Med hensyn til praktisk arbejde i forbindelse med faglige arrangementer vil der fortsat kræves en personindsats – afhængig af omfanget og arten af arrangementer i fremtiden.

6. Kommunikation

NFL's hjemmeside, under den nye Sprogkoordinations hjemmeside, kom endelig på plads i eftersommeren 2014 og er nu opdateret: <http://sprogkoordinationen.org/aktoerer/nfl/om-nfl/>. Der er udarbejdet en QR-kode til denne webadresse. Vi har selv adgang til at redigere siderne, og systemet (Umbraco) er forholdsvis let at sætte sig ind i og bruge.

Vi har fået mulighed for selv at lægge nyheder op i Sprogkoordinationens nyhedskalender. Placeringen på Sprogkoordineringen giver dermed gode muligheder for eksponering – og falder også i tråd med NFL's ønske om at bidrage til nordisk sprogforståelse. Men bestyrelsen har overvejet andre muligheder for at gøre NFL synlig og for at skabe mulighed for mere uformel kommunikation, netværksdannelse osv., fx via Facebook.

Endelig skal nævnes at NFL har fået et logo, på alle nordiske sprog, til web og print, og at vi har fået brevpapir.

Henrik Hovmark
formand for NFL
17.5.2015